

Miljø- og
Fødevarerministeriet
Departementet

Den 15.oktober 2018
MFVM 675

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om udkast til Kommissionens gennemførelsesforordning xx/xx af dd.mm.2018 om ændring af Kommissions forordning (EU) nr. 546/2011 om de ensartede principper for så vidt angår vurderingen af plantebeskyttelsesmidlers effekt på honningbier (Komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen foreslår, at der indføres ændringer i forordningen om de ensartede principper for så vidt angår risiko vurderingen for bier. Der er ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner, kommuner eller stat. Forslaget har ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser, da kravet om undersøgelser allerede findes i dag. Forslaget forventes sat til afstemning i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder den 23.-24. oktober 2018. Samlet set påvirker forslaget om ændring af de ensartede principper for så vidt angår bier miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark neutralt, da det vurderes af Miljøstyrelsen, at ændringen ikke i praksis vil føre til et forhøjet beskyttelsesniveau af bier, men blot gøre risikovurderingen af aktivstoffer og produkter unødvendig omfattende og tidskrævende uden at ændre væsentligt på det nuværende beskyttelsesniveau af bier. Regeringen agter på denne baggrund at støtte forslaget, men der lægges vægt på, at Kommissionen ned sætter en arbejdsgruppe, der kan revurdere vejledningen og grundlaget for de ensartede principper, og lægger vægt på, at en ændring af de ensartede principper også kommer til at omfatte vilde bier.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt udkast til Kommissionens gennemførelsesforordning xx/xx af dd.mm.2018 om ændring af Kommissions forordning (EU) nr. 546/2011 om de ensartede principper for så vidt angår vurderingen af plantebeskyttelsesmidlers effekter på honningbier.

Forslaget har hjemmel i forordning 1107/2009 om plantebeskyttelsesmidler især artikel 78, stk. 1, litra c.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ

udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen på egen hånd vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder den 23.-24. oktober 2018.

Formål og indhold

Det foreløbige forslag drejer sig om ændring af Kommissions forordning (EU) nr. 546/2011 om de ensartede principper for så vidt angår vurderingen af plantebeskyttelsesmidlers effekt på honningbier. Forslaget fremsættes for at sikre sammenhæng mellem de reviderede datakrav (2013) samt EFSA's vejledning for vurdering af effekter på bier (2014) og de ensartede principper for beslutning om godkendelse fra 1997.

Ændringsforslaget drejer sig om at tilrette beslutningsprincipperne til de gældende datakrav¹ og den EU vejledning, som EFSA har udarbejdet², idet de nuværende principper kun dækker korttidsudsættelse i en akut risikovurdering for honningbier.

Ændringerne omhandler fastsættelse af beskyttelsesmål ved at fastsætte værdier for forholdet mellem udsættelse og giftighed, på engelsk kaldet hazard quotient (HQ) eller exposure/toxicity ratio (ETR) for en række forskellige situationer, for eksempel udsættelse gennem føden og kronisk toksicitet.

Værdierne er fastsat på baggrund af EFSA's vejledning for risikovurdering af effekter på bier.

Ændringsforslaget forventes at skulle gælde for ansøgninger om godkendelse og fornyet godkendelse, som er modtaget efter ikrafttræden af forslaget.

Forslaget omhandler dog kun beskyttelsesmål for honningbier, der er ikke angivet mål for vilde bier.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forordning 546/2011 er direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvis forslaget bliver vedtaget, vil de ensartede principper for så vidt angår vurderingen af plantebeskyttelsesmidlers effekt på honningbier blive ændret. Forordningen vil træde i kraft efter vedtagelse.

¹ Forordning (EU) 282/2013 (aktivstoffer) og forordning (EU) 284/2013 (produkter)

² Guidance Document on the risk assessment of plant protection products on bees (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees). EFSA Journal 2013;11(7):3295

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget har ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser, da kravet om undersøgelser allerede findes i dag.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Det er Miljøstyrelsen vurdering, at ændringen ikke i praksis vil føre til et forhøjet beskyttelsesniveau af bier, men blot gøre risikovurderingen af aktivstoffer og produkter unødvendig omfattende og tidskrævende uden at ændre væsentligt på det nuværende beskyttelsesniveau af bier. Forslaget indeholder stadig mulighed for at fravige kravene, idet den gældende undtagelsesbestemmelse ”medmindre det ved en passende risikovurdering klart er påvist, at der under forholdene på stedet ikke er nogen uacceptable virkninger på honningbilarver, honningbiadfærd eller kolonioverlevelse og – udvikling efter anvendelse af plantebeskyttelsesmidlet under de påtænkte anvendelsesbetingelser” er opretholdt.

Miljøstyrelsen vurderer, at de specifikke beskyttelsesmål, der i EFSA's guidance dokument lægges til grund for risikovurderingen, er meget konservative, og at vejledningen er meget omfattende og kompliceret. Vejledningen indeholder desuden aspekter, hvor der er behov for yderligere viden og forskning, før de meningsfyldt kan inddrages. Vejledningen er på flere områder urealistisk i sin vurdering af risiko for bier. Blandt andet på grund af konservative antagelser om biers fødeindtag og sukkerindhold i føden samt om sammenhængen mellem udsættelse af stoffer i stigende koncentrationer og biers respons (dosis-respons).

Beskyttelsesmålet for kronisk udsættelse er fastsat ud fra en forudsætning om, at der maksimalt kan accepteres, at der dør 7 % flere bier i en koloni sammenlignet med en kontrol koloni, som følge af pesticidet. Dette mål er urealistisk, da den naturlige variation i dødelighed kan være langt højere. Dette specifikke beskyttelsesmål er ikke understøttet af overbevisende data, og tallet er lavere end den naturlige variation mellem bi-kolonier. Alligevel er de 7 % grundlæggende for udfaldet af stoffers og produkters risikovurdering i EU vejledningen (EFSA, 2014). På baggrund af de 7 % er den kroniske ETR (exposure/toxicity ratio) værdi for voksne bier udregnet til at være 0,03.

I udregningen bag de 0,03 antages det, at der er en lineær sammenhæng (dosis-respons) mellem koncentrationerne af et stof, som bier udsættes for og biers dødelighed. Miljøstyrelsen er ikke enig i denne antagelse, da det er et alment accepteret videnskabeligt princip, at en dosis-respons sammenhæng er sigmoid (S-formet). Derudover antages det, at det for alle stoffer gælder, at det kun er ved ingen eksponering, at dødeligheden vil være nul. Tilsammen giver disse to antagelser en underestimering af risikoen for bier, for stoffer der er forholdsvis meget giftige for bier, og en overestimering af risikoen for bier for stoffer, der er forholdsvis mindre giftige for bier.

Miljøstyrelsen vurderer, at forudsætningerne i forslaget er baseret på et fagligt forkert grundlag.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at man er uforstående overfor forslaget, og hvis man fra dansk side vil støtte forslaget. Landbrug & Fødevarer mener, at det er fejlagtigt at konkludere, at forslaget ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser har, da de nye datakrav vedrørende bier kan være vanskelige at opfylde, og der derfor i fremtiden måske søges om godkendelse af færre midler, hvilket igen kan føre til reduktion i afgrødeudbytter. Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at honningbier er vigtige for

bestøvning af nogle af landbrugets afgrøder, men at forslaget ikke vil føre til forhøjet beskyttelsesniveau for honningbier.

Danmarks Biavlerforening fremhæver, at de finder det nødvendigt, at der hurtigst muligt indføres nye og tidssvarende principper for vurderingen af plantebeskyttelsesmidlers effekt på bier generelt. Danmarks Biavlerforening anbefaler, at der hurtigst muligt indføres principper, der også tager højde for langsigtede effekter og adfærdsmæssige effekter hos såvel honningbier som vilde bier, og at forslaget ensidigt fokuserer på honningbier og forsømmer vilde bier, og finder det endvidere problematisk, at den såkaldte cocktaileffekt ikke indgår i vurderingen.

Danmarks Naturfredningsforening nævner, at det er vigtigt, at det ikke kun er honningbierne, der bliver testet, men også vilde bier. Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at Danmark som minimum bør arbejde for at teste på nogle af humlebieerne. Desuden erklærer Danmarks Naturfredningsforening sig enig i høringsvaret fra Danmarks Biavlerforening.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. På baggrund af tidligere afstemninger om et lignende forslag er det usikkert, om der vil være kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Danmark har sammen med andre EU medlemsstater flere gange opfordret Kommissionen til at foretage en faglig revision af EU's vejledning om bier (EFSA, 2014), inden vejledningen vedtages, og der foretages ændringer af de ensartede principper, herunder at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det overordnet set positivt, at der arbejdes med at udvide risikovurderingsprincipperne for så vidt angår pesticiders effekt på honningbier. Regeringen er enig i, at det er vigtigt at sikre et højt beskyttelsesniveau for bier. I forhold til det aktuelle forslag, vurderes det imidlertid, at ændringen ikke i praksis vil føre til et forhøjet beskyttelsesniveau af bier, men blot gøre risikovurderingen af aktivstoffer og produkter unødvendig omfattende og tidskrævende uden at ændre væsentligt på det nuværende beskyttelsesniveau af bier.

Regeringen agter på denne baggrund at støtte forslaget, idet der lægges vægt på, at Kommissionen nedsætter en arbejdsgruppe, der kan revurdere vejledningen og grundlaget for de ensartede principper, og der lægges vægt på, at en ændring af de ensartede principper også kommer til at omfatte vilde bier.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.